

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Ad Libros V. Decretalium Gregorii IX.

Huth, Adam

Augustæ Vindelicorum, 1732

32. De Officio judicis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63433)

biliter petitur. *Barbos. de off. & pot. Paroch. p. 2. c. 19. n. 8. & c. 20. n. 13. & seq.* 3. Regulares quam habeant potestatem administrandi Sacramenta, prædicandi Verbum Dei, &c. colligendum ex privilegiis cuique Ordini concessis: ubi tamen notant DD. Constitutionem *Clem. I. de privil.* quâ Religiosis etiam Mendicantibus prohibetur sub excommunicatione latae sententiæ, ne absque licentiâ Parochi vel Episcopi Sacramenta Eucharistiæ & extremæ Unctionis (extra casum extremæ necessitatis) moribundis ministrent, ad huc hodie observandam.

TITULUS. XXXII.

De Officio Judicis.

Q. 1. *Quis dicatur iudex, & quis iudex esse possit?* *Resp.* ad 1. Est persona legitima, quæ publicam potestatem habet cognoscendi delictantium controversiis, & secundum præscripta Legum, locorumque consuetudinem de iisdem pronuntiandi. Alius est *jurisdictionalis*, qui jurisdictionem obtinet; alius *Notionalis sive Pedaneus*, qui nulli jurisdictioni præest, sed nudam notionem seu facultatem cognoscendi, mentemque suam aperiendi obtinet. arg. *L. 3. ff. de jurisdictione.* Ex usu recessit mos iudices pedaneos constituendi; vicini iis sunt *Commissarii* in foro sæculari, *Auditores* in Ecclesiastico constitui soliti.

Resp. ad 2. *Omnis, qui non prohibetur; quæ*

nam autem prohibeantur, dictum est supra ad Tit.
29. Q. 4. quibus adde, quod iudices esse non possunt
sint *servi*, ratione quorum tamen notanda Lex
Barbarius. 3. ff. de off. Præt. Famina, illustribus
exceptis. *Senatu moti* ob turpem causam. *L. 12.*
S. 2. ff. de jud. Minores 25. annis iudices Ordina-
narii per *L. 41. ff. de recept. minores 20. annis*,
cum limitatione tamen, iudices delegati esse pro-
hibentur. *c. 41. h. t.*

Q. 2. Quodnam sit officium iudicis in genere &
quotuplex? Resp. ad 1. Officium iudicis latissimum
est, ut dicitur in *L. 1. ff. de iurisd. omn. iud.*
principaliter verò, ut *jus dicat partibus.* Resp.
ad 2. Aliud est officium iudicis *Nobile*, aliud
Mercenarium: hoc est, quod actioni in iudicio
intentatæ deservit & impenditur, sive, quod iudex
impertitur ad instantiam actoris per actionem
postulantis, quod suâ interest, & ab altero,
quocum litigat, stricto jure debetur, v. g. dum
profert sententiam super re alteri stricto jure de-
bita. Officium iudicis *nobile* est, quod per se stat
& nulli actioni deservit, seu quod iudex autho-
ritate juris, motu proprio, citra ullam institu-
tam ab aliquo actionem nullaque parte implorante
(vel implorante quidem, actionem tamen
strictè talem non habente) veluti ex munere
suo, æquitate & utilitate sic suadente, exercet.
v. g. dum inquit & punit delicta, furiosis, pueris
illis, aliisque personis miserabilibus dat Tutorem,
Advocatum, Defensorem. It. dum ad
petitionem Minoris vel Ecclesiæ graviter læsæ con-

tractum rescindit. *L. 1. ff. de Minor. Vide etiam L. 4. ff. de jud.* Dum imploratur iudicis officium nobile, tum modò litis contestatione opus est, si *contra personam certam principaliter*, ita ut necessaria sit plena causæ cognitio, imploratur *c. 2. h. t.* Ratio, quia hoc casu imploratio iudicis succedit loco actionis, éstque quasi iudicium ordinarium, in quo necesse est fieri litis contestationem.

Q. 3. Quænam sit obligatio iudicis? Resp. 1. Vitare debet, ne in iudicando respectum personarum habeat, affectumque privatum sequatur. *can. 79. caus. II. q. 3. L. II. ff. de pæn. L. 19. §. 1. ff. de off. Præs. adeoque tenetur in causis civilibus pronuntiare pro illâ parte, quæ perpensis omnibus causam habet probabiliorem.* Contrarium damnavit *Innoc. XI. die 2. Martii 1679.* Si verò æqualis pro utraque parte appareat probabilitas, neutri favere, causamve *pro libitu*, cæteris paribus, alterutri potest adjudicare. Ratio, quia non est dominus rei controversæ. Nec potest *ordinariè* à LL. publicis, statutis particularibus, consuetudine legitimâ recedere. *c. 1. de Constit.*

Resp. 2. Iudex non tenetur, imò non potest condemnare reum, secundùm allegata & probata nocentem, quem privatâ scientiâ innocentem novit, sive sint causæ criminales, sive civiles tantùm. Ratio, quia repugnat *juri naturali*, quod dicit, æqualitatem esse servandam inter culpam & pænam, inter obligationem & solutionem. It. contra rectam rationem est, puniri eum, qui non deliquit, aut condemnari ad sol-

dendum, qui nihil debet. 2. Repugnat *Juri Canonico c. 1. de sent. & re jud. in 6.* 3. *Juri Civili, quod L. 6. §. 1. ff. de off. Pras.* præcipit judici judicare secundum ea, quæ probantur, atque tali casu non probatur judici, quod reus sit nocens; ergo.

Resp. 3. Judex ex officio potest, imò etiam debet omitti à partibus, earumve Advocatis supplere circa ea, quæ juris sunt; quia ea spectant ad officium judicis, v. g. examinare libellum, deferre juramentum, rejicere testes non legales. Non circa ea, quæ facti sunt; quia judex non debet assumere officium partium; subinde tamen & hoc potest, uti refert *Brunnem. in L. un. C. in qua desunt Advoc. part. jud. supp.*

Resp. 4. Quid circa munerum acceptionem tenendum, non tam corrupta praxis, quam Jus divinum *Exodi 23. §. 8. Deuter. c. 16. §. 19.* Jus Ecclesiasticum *c. 10. de vit. & honest. Cler.* Jus Civile *L. 18. ff. de off. Præs. & maximè Nov. 8. in fin.* attendi deberet. *Engel hic n. 10.* ait, teneri judicem ad restitutionem acceptorum munerum, etiam ante sententiam, quod tamen limitat. *Pichl. h. t. n. 10.* Id universaliter verum, multò laudabilius facturum judicem, si à *xeniis* etiam & *sportulis* quarum receptionem permittit consuetudo, & respectu judicis à Pontifice delegati *c. 11. §. in super. de rescript. in 6.* abstineret.